

Úvod do ekonomiky vzdělávání

22.2.2011

Podmínky

- **Semestrální práce** – dotazníkové šetření + zpráva 40 bodů (nutné získat min 60 %)
- **Průběžný (5.4) a závěrečný test (17.5.)** (30 + 30 bodů – nutné získat min 60 % z každého testu)
- **Dobrovolná část** max. 40, respektive 50 bodů
- **Ústní zkouška** - v případě dosažení méně než 120 bodů z celkem 150 možných (včetně dobrovolné části).

Semestrální práce

- **Dotazníkové šetření: Outsourcing veřejných vysokých škol.**
- Popsat danou veřejnou školu, charakterizovat, co se týče počtu pracovníků, objemu finančních prostředků. Srovnat s alternativou (veřejnou či soukromou) na základě jednoho vybraného ukazatele kvality.
- Dotazníkové šetření stejně tak i zprávu je možné zpracovat ve skupině 2 studentů.
- Vyplněné dotazníky budou odevzdány, stejně tak zpráva (cca 5 str.) v tištěné podobě. Znění dotazníku viz IS.
- **Za zpracování možné získat max. 40 bodů (25 bodů za realizovaný dotazník + 15 bodů za zprávu) – Nutné získat alespoň 60 %.**

Dobrovolná část

- **Práce ve skupinách**
- **Státní maturitní zkouška: ano či ne? (informace o dosavadním průběhu; výhody, nevýhody; dopady (ne)realizace. Základní zdroj: <http://www.novamaturita.cz/>**
- **Soukromé versus veřejné financování terciárního vzdělávání. Odůvodněnost finanční spoluúčasti studentů. (dosavadní průběh, navrhované řešení, odůvodnění (ne)zavedení školného, možné dopady). Základní zdroj: <http://www.reformy-msmt.cz/reforma-terciarniho-vzdelavani/>**
- **Odměňování pedagogických pracovníků.**
- **Logo?**

Harmonogram seminářů

Datum	Seminární skupina 01 – ČT 9:20 – 11:00 (lichý týden)
3.3.2011	Ukázka návrhů loga? Organizace seminářů. Rozdělení do skupin. Veřejné poskytování vzdělávání – diskuse.
17.3.2011	Státní maturitní zkouška (ano či ne?) – prezentace, diskuse, hodnocení.
31.3.2011	Odměňování pedagogických pracovníků – státnicová otázka a její možná řešení. Prezentace, diskuse, hodnocení.
14.4.2010	Soukromé versus veřejné financování . Prezentace, diskuse, hodnocení.
28.4.2010	Zpracování dotazníkového šetření
12.5.2010	Swot analýza MU, předložení strategického plánu – aplikace získaných dovedností.

Doplňková literatura

- Benčo, J.: Ekonomika vzdelávania. Bratislava: IRIS, 2002. ISBN 80-89018-41-6. Kapitola 4 a 6. V knižnici.
- **Education at a Glance 2010, OECD**
- **Organizace vzdělávací soustavy České republiky 2008/09**
- Matějů, P.: České vysoké školství na křižovatce : investiční přístup k financování studia na vysoké škole v sociologické reflexi / Natalie Simonová (ed.) ; Petr Matějů (vedoucí projektu) ; Nicholas Barr ... [et al.].. -- Praha : Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2005.. -- 263 s. : il. ; 24 cm.
- (Ne)rovné šance na vzdělání : vzdělanostní nerovnosti v České republice / Petr Matějů, Jana Straková [editoři] et al. ; Josef Basl ... [et al.].. -- Vyd. 1.. -- Praha : Academia, 2006.. -- 411 s. : tab., grafy + 1 CD-ROM.
- Lidský kapitál a investice do vzdělání : sborník z 8. ročníku mezinárodní vědecké konference 20.-21.září 2005 / kolektiv autorů.. -- 1. vyd.. -- Praha : Vysoká škola finanční a správní, 2005.. -- 184 s.
- Neziskové organizace ve veřejných službách / Vladimír Hyánek, Zuzana Prouzová, Simona Škarabelová a kolektiv.. -- 1. vyd.. -- Brno : Masarykova univerzita, 2007. -- 293 s.
- Teorie nevzdělanosti : omyly společnosti vědění / Konrad Paul Liessmann ; [z německého originálu ... přeložila Jana Zoubková].. -- Vyd. 1.. -- Praha : Academia, 2008.. -- 125 s.
- Vzdělání a trh : sborník textů / [Tereza Urbanová (editor)].. -- Praha : Liberální institut, 2003.. -- 39 s.

Základní úprava oblasti školství - literatura

- [Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání \(školský zákon\)](#)
- [Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů](#)
- [Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů](#)
- [Zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením](#)
- [Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání \(2007\)](#)
- [Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách](#)

MŠMT

Zřizuje účelová odborná zařízení:

- Výzkumný ústav pedagogický, <http://www.vuppraha.cz>
- Národní ústav odborného vzdělávání, p.ř.o. www.nuov.cz
- Centrum pro studium vysokého školství, v.v.i <http://www.csvs.cz/>
- Národní institut dětí a mládeže, www.nidm.cz

Národní ústav odborného vzdělávání

- Institut pedagogicko-psychologického poradenství, www.ippp.cz
- Národní institut pro další vzdělávání, p.o. <http://www.nidv.cz/cs/>
- Ústav pro informace ve vzdělávání, p.o. www.uiv.cz, <http://www.npkk.cz/index.php>
- Centrum pro hodnocení výsledků vzdělávání, p.o. <http://www.ceremat.cz/>
- Dům zahraničních služeb, p.o. <http://www.dzs.cz/>

Databáze a jiné odkazy

- Rejstřík škol a školských zařízení
<http://rejskol.msmt.cz/>
- http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/index_en.php

ISCED - Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání

ISCED 0	pre-primární vzdělávání
ISCED 1	primární vzdělávání
ISCED 2	nižší sekundární vzdělávání
ISCED 3	vyšší sekundární vzdělávání
ISCED 4	postsekundární vzdělávání nikoli terciární
ISCED 5	první stupeň terciárního vzdělávání
ISCED 6	druhý stupeň terciárního vzdělávání

[http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/mezinarodni_standardn
i_klasifikace_vzdelavani_isced](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/mezinarodni_standardni_klasifikace_vzdelavani_isced)

Harmonogram přednášek

1.3.2011	Vzdělávání jako veřejný statek, poskytování služeb spojených se vzděláváním. Poskytovatelé ve vzdělávání. Alokační efektivnosti. Veřejná správa ve školství, právní subjektivita škol.
8.3.2011	Public-private partnerships ve vzdělávání.
15.3.2011	Struktura vzdělávací soustavy, aktuální výzvy, problémové oblasti, Právníkové formy škol a školských zařízení.
22.3.2011	Teorie lidského kapitálu, investiční přístup k vzdělávání. Vztah mezi kvalifikací a trhem práce. Uplatnění absolventů a problém nezaměstnanosti. Efektivní využití lidského kapitálu.
29.3.2011	Financování regionálního školství. Odměňování ve školství. Pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci. Postavení učitelů ve společnosti.
5.4.2011	Průběžný test
12.4.2011	Terciární vzdělávání a jeho financování. Rovný přístup ke vzdělávání, financování terciárního vzdělávání. Problematika zavedení školného v ČR jako alternativní způsob financování vysokých škol. Modely finanční spoluúčasti studentů.
19.4.2011	Kvalita ve vzdělávání. Hodnocení, sebehodnocení, evaluace. Autoevaluace. Akreditační komise ČR, Česká školní inspekce.
26.4.2011	Práce na projektu
3.5.2011	Celoživotní vzdělávání, strategie a jeho vývoj. Mezinárodní srovnání.
10.5.2011	Vzdělávací politika a Evropská unie. Nástroje evropské vzdělávací politiky. Mezinárodní srovnání. Mobilita.
17.5.2011	Závěrečný test

Předmět zkoumání

- 1) Vnitřní ekonomika školství – zkoumá mikroekonomické aspekty výchovy a vzdělávání (plánování počtu učitelů, žáků, odměňování..)
- 2) Vnější ekonomika školství – zkoumá makroekonomické aspekty vzdělávání (vliv vzdělávání na ekonomický růst, celkové náklady..)

Význam vzdělávání

- **Veřejné investice do vzdělávání v některých zemích jsou kompenzovány následnými vyššími finančními výnosy z daní, zejména u lidí s vyšším vzděláním. (V průměru zemí OECD muž s terciárním vzděláním vyprodukuje v průběhu své pracovní dráhy na daních a sociálních odvodech o 119 000 US \$ více než muž s vyšším sekundárním vzděláním).**
- **Vzdělání je také hlavním faktorem pro jednotlivce, aby mohl setrvat na pracovním trhu déle (míra nezaměstnanosti lidí s terciárním vzděláním 4 % (průměr 2008), s vyšším sekundárním vzděláním více než 9 %)**

Podíl obyvatel podle dosažené úrovně vzdělání

- **V průměru v zemích OECD dosahuje méně než jedna třetina (29 %) dospělých pouze primárního a nižšího sekundárního vzdělání (v České republice 9 % obyvatel),**
- **44 % dospělých má ukončené vyšší sekundární vzdělání (v ČR 76 %) a**
- **více než jedna čtvrtina (28 %) úspěšně ukončila terciární úroveň vzdělání (v ČR 14 %).**

Vzdělávací politika

- odborná činnost vytvářející základní strategie pro plánování, hodnocení, budoucí rozvoj vzdělávací soustavy, skladbě a pluralitě školství, přístupnosti vzdělávání, legislativních základech vzdělávací soustavy
- **Nástroje: plánování, legislativa, financování, kurikulární politika, evaluace, monitorování, vzdělávací reforma.**
- **Subjekty: zvolení politici, školská administrativa, učitelé a jejich organizace, rodiče a jejich asociace, studenti, církve, zaměstnavatelé, vzdělávací experti.**

Strategické dokumenty

- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR
- <http://www.msmt.cz/ministerstvo/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-cr>
- Výroční zpráva o stavu a rozvoji výchovně vzdělávací soustavy
http://app.edu.cz/portal/page?_pageid=33,274237&_dad=portal&_schema=PORTAL&csu=5&cid=174&instance_id=150428
- Národní program vzdělávání
- <http://aplikace.msmt.cz/pdf/bilakniha.pdf>

Výzvy vzdělávacích politik

„Pouze vzdělávací systémy, které jsou efektivní, mohou zaznamenat vzestup a země musí hledat nové cesty jak generovat vyšší zisky ze vzdělání.“

„Zlepšování výkonů vzdělávacích systémů a zvýšením finanční hodnoty bude obrovským úkolem pro veřejnou politiku.“ (kvantita versus kvalita, celoživotní vzdělávání)

Všeobecná správa

- Státní správa – MŠMT, Česká školní inspekce, krajské úřady, obecní úřady, obce s rozšířenou působností, ředitelé škol a školských zařízení
- Samospráva – kraje, obce, školské rady, vysoká stupeň autonomie vysokého školství

Struktura vzdělávací soustavy

- Formální
- Regionální školství (Školy a školská zařízení)
- Vysoké (terciární) vzdělávání -
<http://www.msmt.cz/vzdelavani/prehled-vysokych-skol>
- Neformální
- Celoživotní vzdělávání

Školská zařízení

- Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
- Školská poradenská zařízení
- Školská výchovná a ubytovací zařízení
- Školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání
- Zařízení školního stravování
- Školská účelová zařízení
- Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči.

2.9.1. Počty škol a žáků na jednotlivých druzích škol

Počty škol a žáků na jednotlivých druzích škol – všechny formy vzdělávání, včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Druh školy	2004/05		2005/06		2007/08		2008/09	
	Počet škol	Počet žáků	Počet škol	Počet žáků	Počet škol	Počet žáků	Počet škol	Počet žáků
Mateřské školy	4 994	286 230	4 815	285 419	4 808	291 194	4 809	301 620
Základní školy	4 765	958 860	4 199	876 513	4 155	844 863	4 133	816 015
Střední školy	1 967	579 584	1 482 ¹⁾	576 585	1 447	569 267	1 438	564 326
Konzervatoře	16	3 426	18	3 534	19	3 606	18	3 535
Vyšší odborné školy	174	29 759	174	27 650	177	28 774	184	28 027
Vysoké školy ²⁾	62	298 196	63	323 765	68	344 180	71	369 619

Pramen: ÚIV

¹⁾ Od školního roku 2006/07 je každá škola jako právní subjekt započítána pouze jednou, i když zahrnuje různé typy škol.

²⁾ Ze soukromých vysokých škol jsou zahrnuty jen školy, které vykazují studenty. Počet akreditovaných vysokých škol je vyšší. Mezi studenty jsou zahrnuti občané ČR i zahraniční studenti. Studenti vysokých škol ve fyzických osobách.

2.9.2. Zastoupení soukromých a církevních škol

Zastoupení soukromých a církevních škol a jejich žáků na jednotlivých úrovních vzdělávání v %

Školy	2006/07				2007/08				2008/09			
	Školy		Žáci		Školy		Žáci		Školy		Žáci	
	soukromé	církevní	soukromé	církevní	soukromé	církevní	soukromé	církevní	soukromé	církevní	soukromé	církevní
Mateřské školy	1,5	0,5	1,1	0,3	1,6	0,5	1,1	0,3	1,7	0,5	1,2	0,3
Základní školy	1,5	0,9	0,5	0,5	1,5	0,9	0,6	0,6	1,6	1,0	0,6	0,6
Střední školy (ISCED 3 i 4)	21,9	2,5	13,6	1,6	22,7	2,5	13,7	1,6	23,2	2,5	14,0	1,7
Konzervatoře	11,1	11,1	5,8	4,9	15,8	10,5	7,2	4,9	16,7	11,1	7,3	5,2
Vyšší odborné školy	27,6	6,9	29,6	6,2	26,6	6,8	29,6	5,8	26,6	6,5	29,1	5,7
Vysoké školy	60,3	0	9,8	0	61,8	0	11,9	0	63,3	0	13,7	0

Pramen: ÚIV

Financování školství

- V rozhodující míře z veřejných rozpočtů (státního, ÚSC)
- Normativní financování (1992) x financování na instituci – financování neinvestičních výdajů (investiční výdaje nenormativně)
- Regionální školství
<http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/rozpocet>
- Vysoké školství <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/financovani-vysokych-skol-rok-2011>

Výdaje MŠMT

Tabulka č. 1 Specifické ukazatele výdajů kapitoly 333 v seskupení výdajových bloků

v tis. Kč

Výdajový blok	Schválený rozpočet 2009	Změna rozpočtu 2009	Rozpočet po změnách 2009	Skutečnost 2009	Čerpání %
Věda a vysoké školy	39 100 049	444 322	39 544 371	34 921 532,77	88,31
Výdaje regionálního školství a přímo řízených organizací	84 690 217	- 66 208	84 624 009	84 596 136,37	99,97
Podpora činnosti v oblasti mládeže	228 951	- 9 366	219 585	219 262,55	99,85
Podpora činnosti v oblasti sportu	1 901 526	- 86 470	1 815 056	1 808 597,57	99,64
Výdaje na programy spolufinancované z rozpočtu EU mimo VaV	6 752 050	- 183 981	6 568 069	3 715 844,26	56,57
Ostatní výdaje na zabezpečení úkolů resortu	1 988 840	551 226	2 540 066	2 388 222,12	94,02
Celkem výdaje kapitoly 333 MŠMT	134 661 633	649 523	135 311 156	127 649 596,70	94,34

Poznámka: Výdajové bloky se dále člení na výdajové okruhy a obsahují výdaje běžné i kapitálové.

Veřejné výdaje

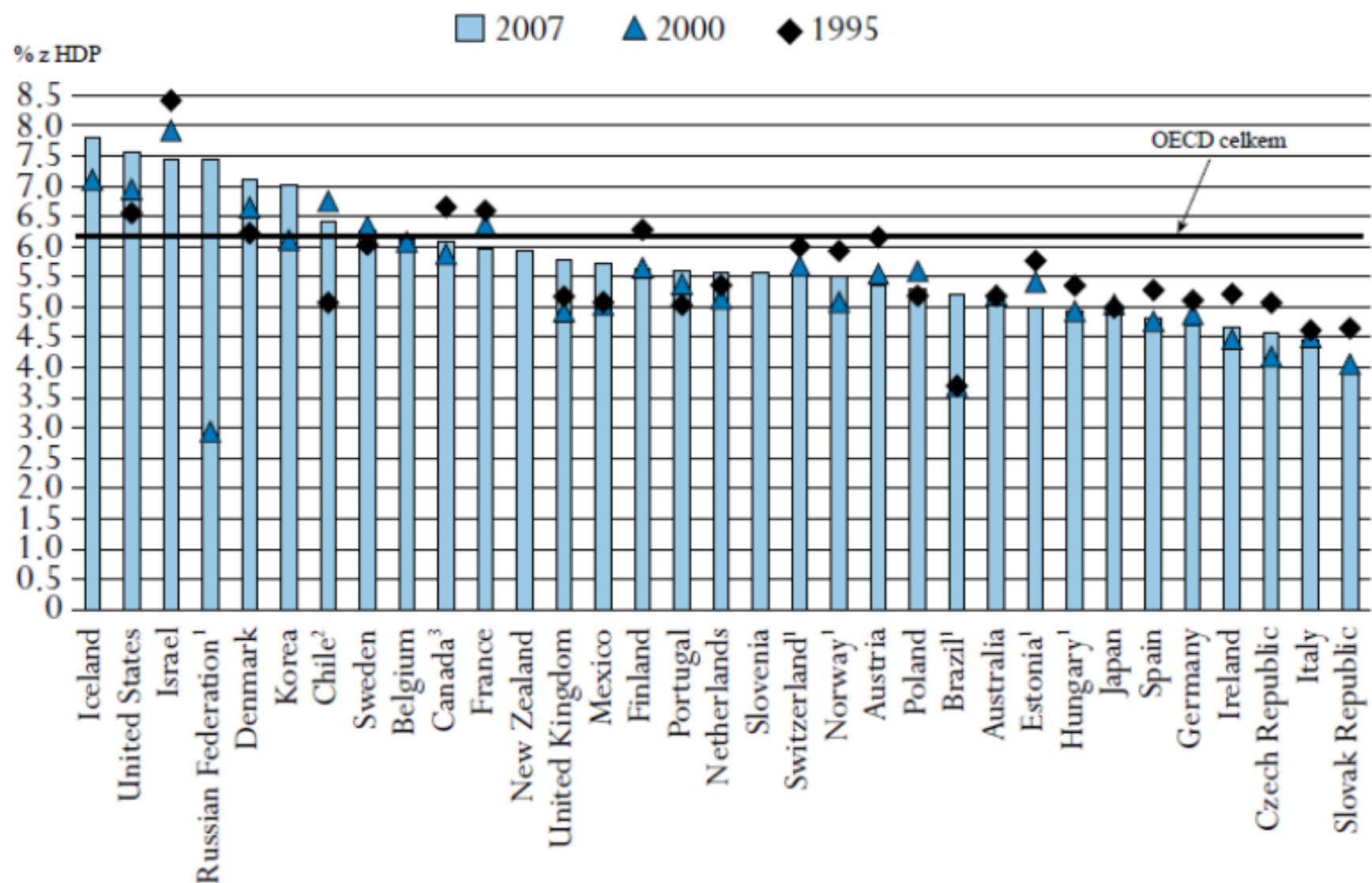
Makroekonomické ukazatele školství

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 ¹⁾
HDP v mld Kč v běžných cenách (sezónně očištěno)	2 464,9	2 577,6	2 812,8	2 982,2	3 218,7	3 533,6	3 705,7
Veřejné výdaje na školství v mld Kč, v běžné ceny	108,5	115,9	123,0	130,3	142,8	153,0	151,0
Výdaje na školství v relaci k HDP v %	4,5	4,5	4,4	4,4	4,4	4,3	4,1

Pramen: ÚIV

¹⁾ Meziroční snížení výdajů v roce 2008 je dáno aplikací zákona 26/2008 Sb. Nevyčerpané prostředky organizačních složek státu se již nepřevádějí do rezervního fondu a nejsou tak zahrnuty ve výdajích za rok 2008.

než polovině z 27 zemí OECD a partnerských zemí s dostupnými údaji zaznamenán nárůst výdajů na terciární vzdělávání nižší než nárůst národního důchodu.

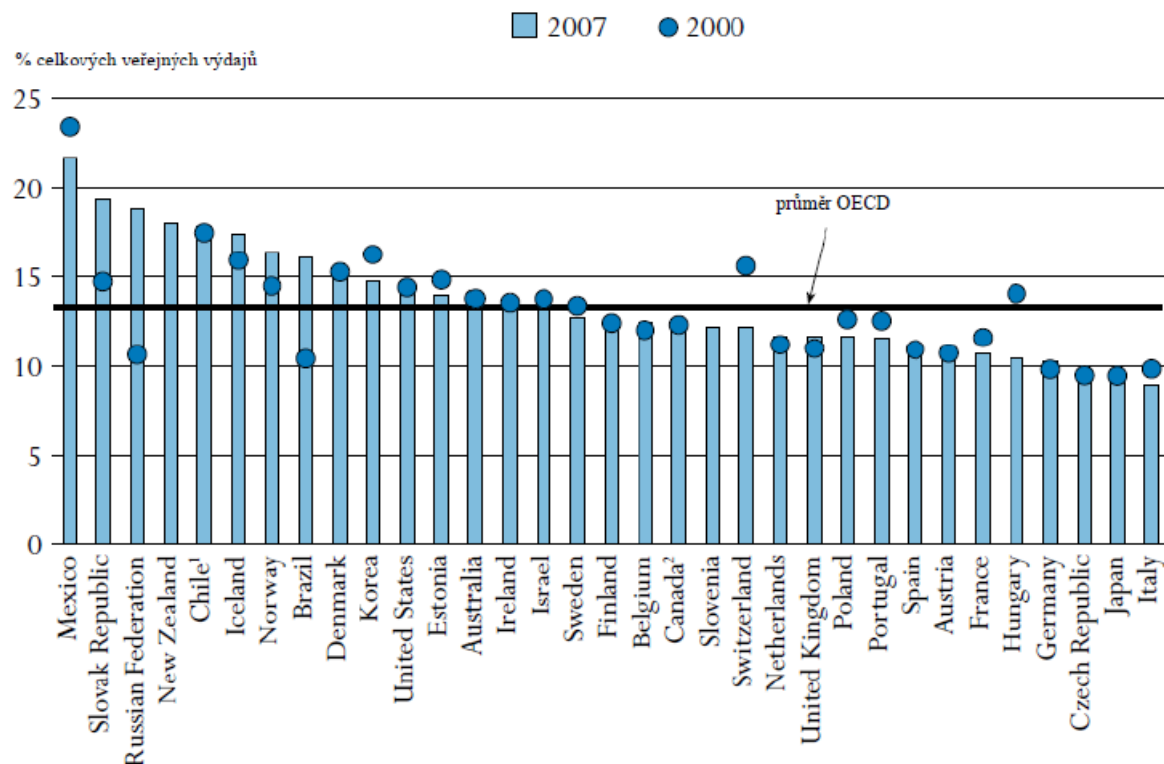

Průběh výdajů na terciární vzdělávání v letech 1995-2007. Zdroj: OECD, Eurostat. Poznámky: ¹ pouze veřejné výdaje, ve Švýcarsku pouze výdaje na terciární vzdělávání.

Graf B4.1: Celkové veřejné výdaje na vzdělávání jako podíl celkových veřejných výdajů (2000, 2007)

(Jedná se o podíl přímých veřejných výdajů na vzdělávací instituce včetně veřejných dotací a grantů domácnostem a dalším soukromým subjektům podle úrovně vzdělávání na celkových veřejných výdajích.)

Země OECD v průměru vydaly v roce 2007 na vzdělávání 13,3 % všech svých veřejných výdajů, hodnoty v jednotlivých zemích se pohybují od 10 % a méně v České republice, Itálii a Japonsku až do 22 % v Mexiku. Podíl veřejných výdajů vynaložených na vzdělávání vzrostl mezi roky 1995 a 2007 v 18 z 27 zemí s porovnatelnými daty. Hlavní nárůst byl zaznamenán zejména v období 1995–2000, zatímco výdaje na vzdělávání v období 2000–2007 rostly stejným tempem jako výdaje do ostatních sektorů.

Poznámky:

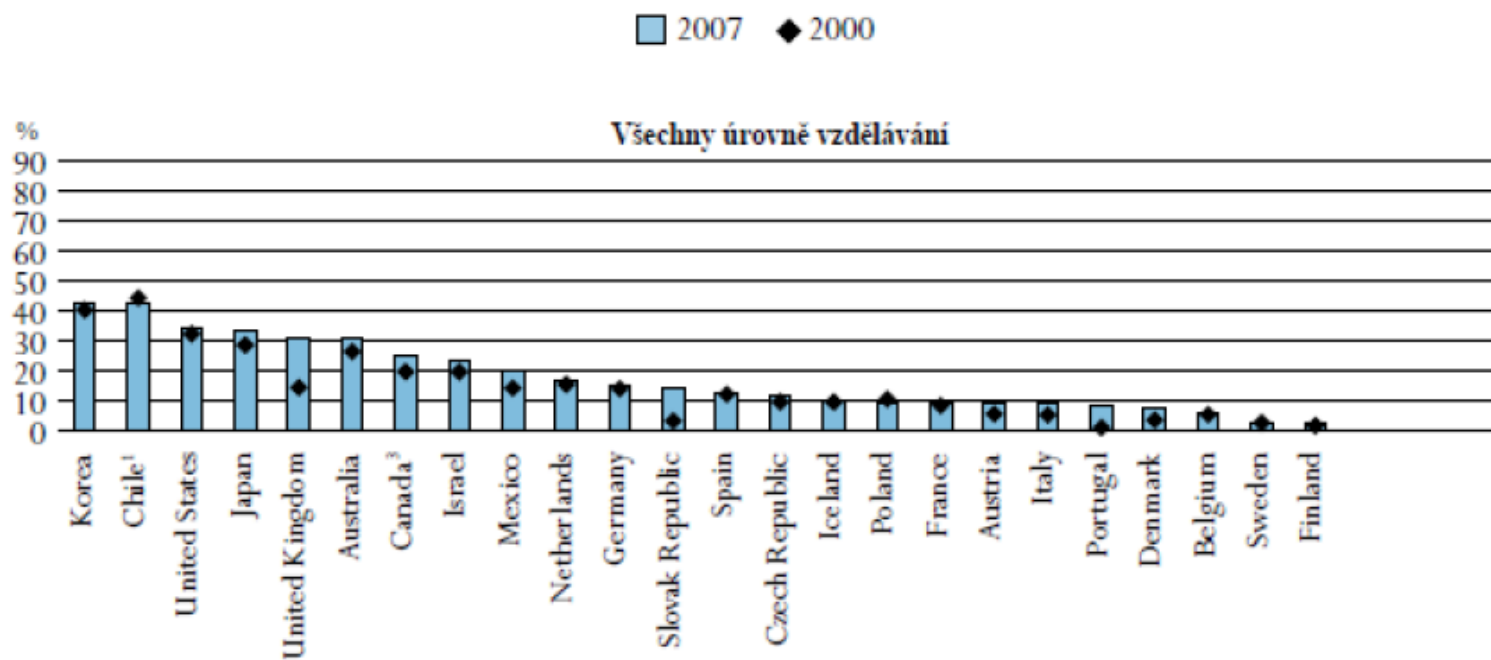
1. Údaje za rok 2008.

2. Údaje za rok 2006.

Země jsou seřazeny sestupně podle celkových veřejných výdajů na všechny vzdělávací úrovně jako podílu na celkových veřejných výdajích v roce 2007.

Zdroj: OECD. Tabulka B4.1, Annex 3 (www.oecd.org/edu/eag2010)

Graf B3.3: Podíl soukromých výdajů na vzdělávání (2000, 2007)
(v procentech)

LOGO MŠMT

- <http://www.msmt.cz/file/14303>
- Návrh včetně cenové nabídky na rozpracování konceptu
- Termín: 28.února
- Odměna 5.000,- Kč
- Možnost získání dobrovolných bodů (10)
😊?

Co očekávám od předmětu?

Děkuji za pozornost 😊